

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Valsts aģentūra

Sabiedrības veselības aģentūra

Reģ. Nr.90000052976

Klijānu ielā 7, Rīga, LV-1012

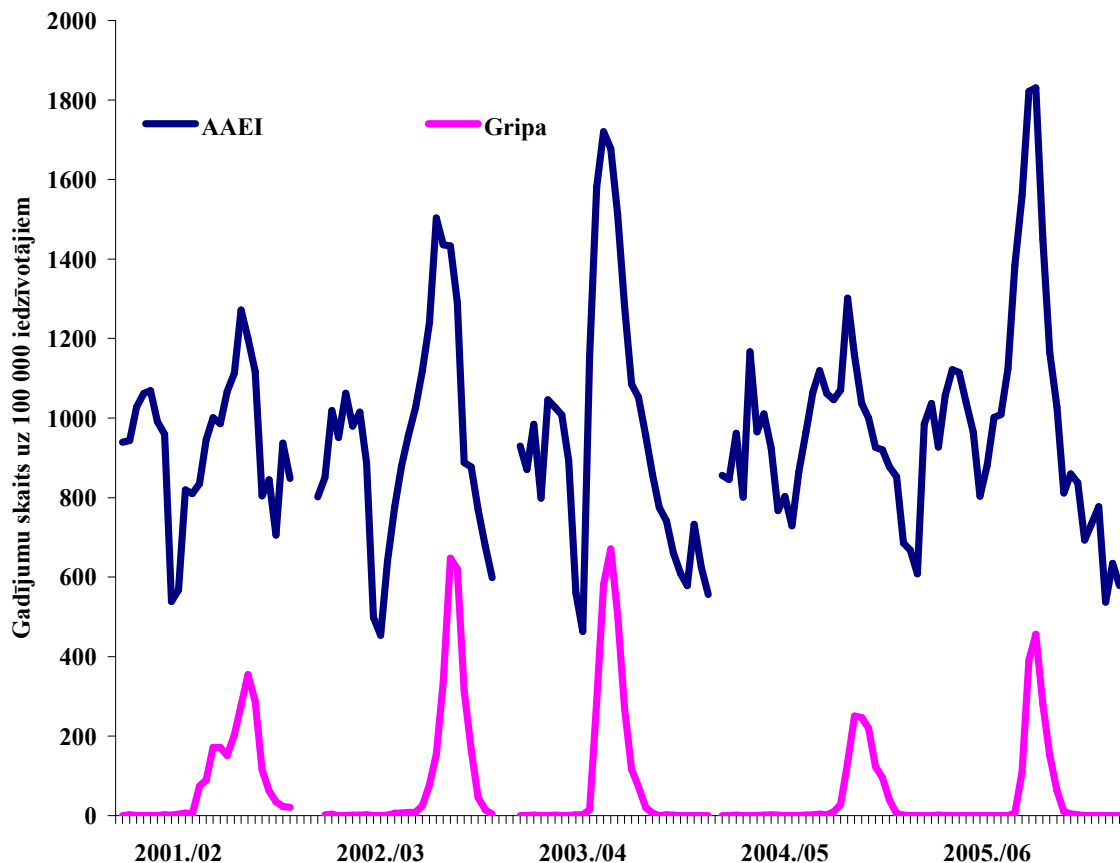
Tālrunis: 7081510, fakss: 7339006

Nr. 39 (935)

2006. gada 04. septembris

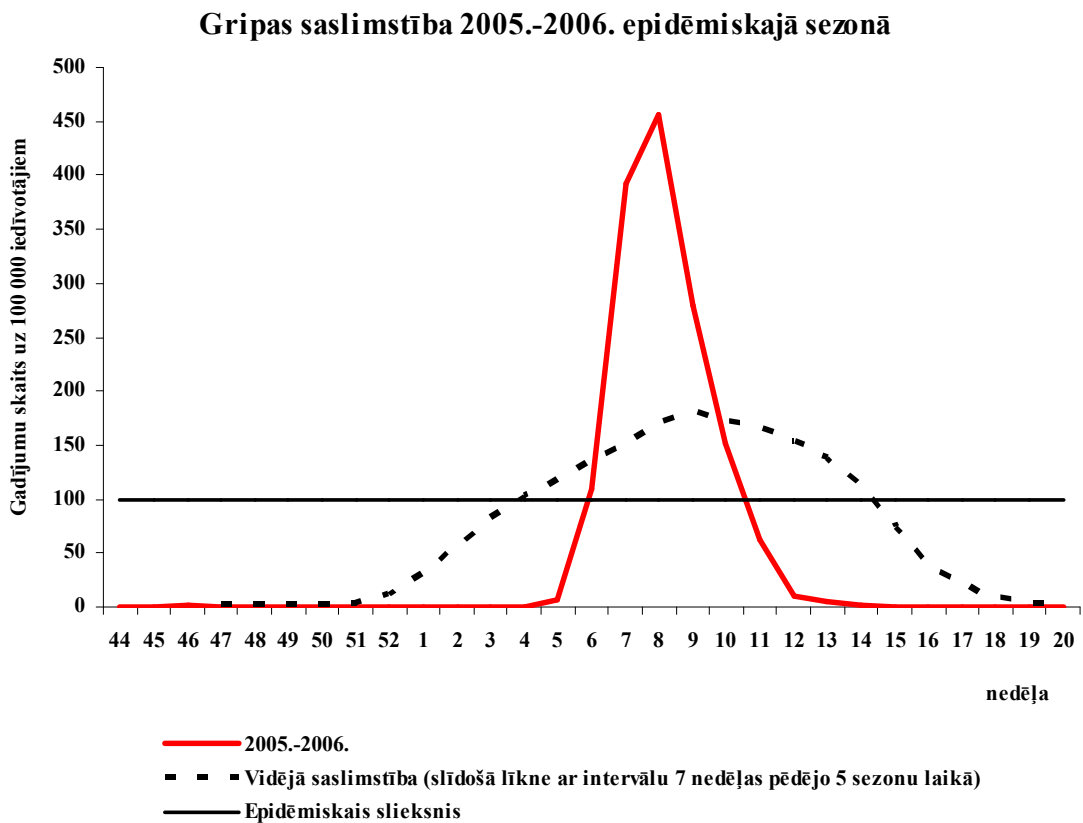
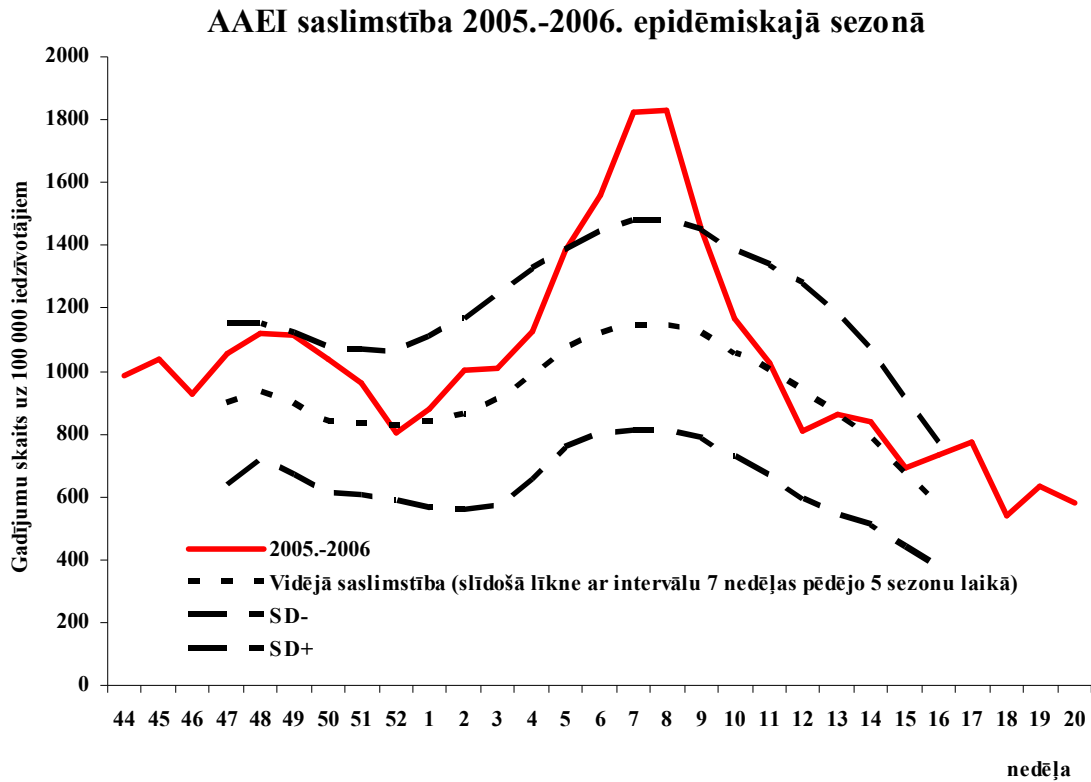
Pārskats par saslimstību ar akūtām augšējo elpceļu infekcijām (AAEI) 2005. - 2006. gada epidēmiskajā sezonā

AAEI un gripas saslimstība
2001./02. - 2005./06.g. epidēmiskajās sezonās

2005.-2006.gada epidēmiskās sezonas monitoringa ietvaros reģistrēta maksimālā saslimstība ar AAEI (1830,4 uz 100 000 iedzīvotājiem), kas pārsniedza iepriekšējo 4 sezonu laikā reģistrēto, savukārt maksimālā saslimstība

ar gripu (670,4 uz 100 000 iedzīvotājiem) bija reģistrēta 2003.-2004.gada epidēmiskajā sezonā.

Akūto augšējo elpceļu infekciju (AAEI) un gripas monitorings 2005.-2006. sezonā

AAEI un gripas monitorings notika no 2005.gada 40. nedēļas līdz 2006. gada 20.nedēļai. Monitoringā piedalījās 10 SVA filiāles, kas savāca un apkopoja monitoringa veikšanai nepieciešamo informāciju par reģistrētajiem AAEI un gripas saslimšanas gadījumiem monitoringā iesaistītajā populācijā (176883 cilvēki jeb 7,6% no visiem Latvijas iedzīvotājiem).

SVA filiāle	Vecuma grupas				Kopā
	0-4	5 - 14	15 - 64	65 un >	
Daugavpils	1353	2367	9101	2124	14945
Gulbene	853	3350	9527	2427	16157
Jelgava	953	2594	18229	5240	27016
Jēkabpils	229	1357	2690	836	5112
Liepāja	1071	3407	6881	461	11820
Rēzekne	626	1472	8552	2101	12751
Rīga	3000	6172	29255	6542	44969
Tukums	866	2293	7803	2005	12967
Valmiera	687	2756	8895	2834	15172
Ventspils	555	1337	9896	2186	13974
Kopā	10193	27105	110829	26756	174883

Informāciju par saslimšanas gadījumiem ar AAEI un gripu savu pacientu vidū katru nedēļu sniedza 107 ģimenes ārsti (no 3 līdz 30 katrā SVA filiāles apkalpojamā teritorijā). Bez tam, monitoringā piedalījās 22 Latvijas slimnīcas, kas informēja par hospitalizēto pacientu skaitu ar gripu un gripas izraisītajām komplikācijām, kā arī 59 pirmsskolas izglītības iestādes un 63 skolas, sniedzot informāciju par bērnu dārzu un skolu apmeklētības līmeni.

SVA filiāle	Slimnīcu skaits	Nodaļu skaits	Gultu skaits	Bērnu dārzu skaits	Skolu skaits	Ģimenes ārstu skaits
Daugavpils	1	24	845	9	8	10
Gulbene	4	28	493	7	11	10
Jelgava	4	23	671	4	5	13
Jēkabpils	1	14	293	1	1	3
Liepāja	2	23	601	5	3	7
Rēzekne	2	16	528	7	4	8
Rīga	2	11	280	11	15	30
Tukums	4	6	155	3	3	8
Valmiera	1	1	30	3	4	10
Ventspils	1	9	241	9	9	8
Kopā	22	155	4137	59	63	107

Gripas aktivitāte Latvijā 2005. - 2006. gada epidēmiskajā sezonā

Akūtas augšējo elpceļu infekcijas (AAEI) un gripas 2005. - 2006. gada monitoringa laikā gripas aktivitāte Latvijā bija augstāka par epidēmisko sliekšni no 2006. gada 6. līdz 10. nedēļai (no 6. februāra līdz 12. martam) un vērtējama kā plaša no 7. līdz 9. nedēļai. Saslimstības maksimums (456,3 uz 100000 iedzīvotājiem) Latvijā bija sasniegts 8. nedēļā (20.-26. februārī).

Iepriekšējās sezonās gripas aktivitāte vai epidēmiskā izplatība tika reģistrēta:

Sezona	Epidēmiskās izplatības nedēļas	Maksimuma nedēļa	Maksimālais gadījumu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem
2004. - 2005.	10. – 14.	11.	250,6
2003. - 2004.	3. – 8.	5.	670,4
2002. - 2003.	9. – 14.	11.	647,1
2001. - 2002.	6. – 13.	11.	354,5

Saslimstība ar gripu 2005. – 2006.gada sezonā pēkšņi pārsniedza epidēmisko sliekšni 6. nedēļā SVA Jēkabpils filiāles apkalpojamā teritorijā (313 uz 100 000 iedzīvotājiem) un SVA Rīgas filiāles apkalpojamā teritorijā (366,9 uz 100 000 iedzīvotājiem). Jau nākamajā 7. nedēļā gripa bija skārusi gandrīz visās SVA filiāles.

SVA filiāle	Gripas gadījumu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem 2006. gada 7. nedēļā
Daugavpils	388,1
Gulbenes	303,3
Jēkabpils	1212,8
Jelgavas	373,9
Liepājas	42,3
Rēzeknes	141,2
Rīgas	778,3
Tukuma	154,2

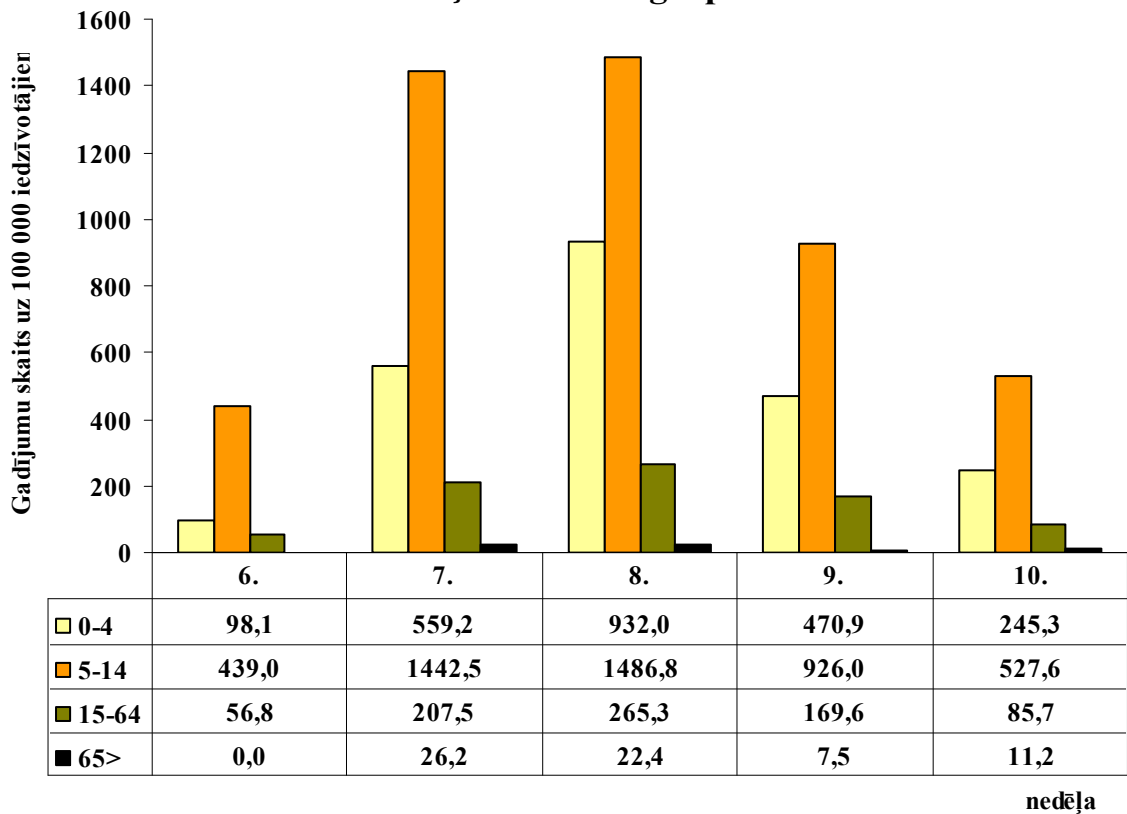
Saslimstība ar gripu turpināja pieaugt līdz 8. nedēļai. Visilgāk tā pārsniedza epidēmisko sliekšni SVA Jēkabpils filiāles apkalpojamā teritorijā un SVA Daugavpils filiāles apkalpojamā teritorijā - līdz 11. nedēļai. SVA Liepājas filiāles apkalpojamajā teritorijā saslimstība ar gripu pārsniedza epidēmisko sliekšni tikai 2006. gada 9. nedēļā (194,6 uz 100 000 iedzīvotājiem), bet SVA Ventspils filiāles apkalpojamajā teritorijā visā gripas epidēmiskās sezonas laikā netika reģistrēts neviens saslimšanas gadījums.

Visaugstākā saslimstība epidēmiskās sezonas laikā tika novērota šādu SVA filiāļu apkalpojamās teritorijās:

SVA filiāle	Nedēļa	Gripas gadījumu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem
Daugavpils	8.	836,4
Gulbenes	8.	340,4
Jēkabpils	8.	2112,7
Jelgavas	9.	499,7
Rīgas	8.	671,6

Epidēmiskās sezonas laikā visaugstākā saslimstība ar AAEI un gripu reģistrēta bērnu vidū, īpaši 5 -14 gadu vecuma grupā.

Saslimstība ar gripu 2006. gada 6.-10. nedēļā atsevišķās vecuma grupās

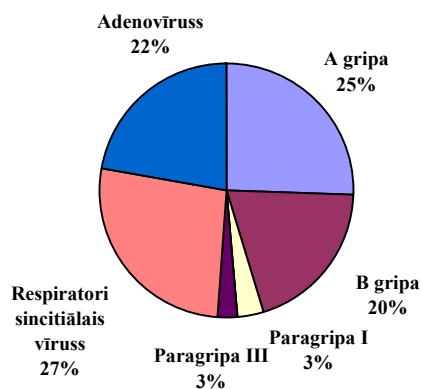

**Saslimstības ar AAEI, gripu un pneimoniju iedalījums pa vecuma grupām
2005. – 2006. epidēmiskajā sezonā**

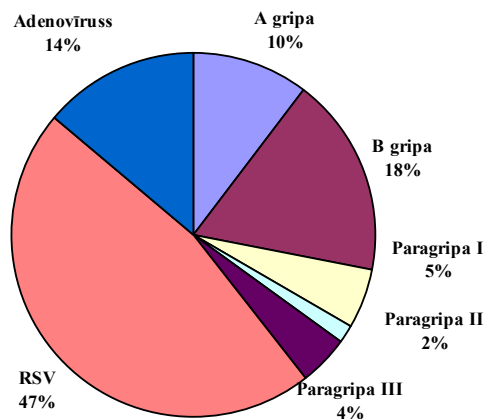
Nedēļa	AAEI					Gripa					Pneimonijas				
	kopā	0 - 4	5 - 14	15 - 64	65>	kopā	0 - 4	5 - 14	15 - 64	65>	kopā	0 - 4	5 - 14	15 - 64	65>
40.	1008	4523	2214	542	374	0,6	0	0	0	3,7	13,2	9,8	18,4	14,4	3,7
41.	1204	5259	2723	677	306	0	0	0	0	0	14,3	19,6	11,1	15,3	11,2
42.	1269	5651	2704	745	318	0,6	0	0	0,9	0	20,0	68,7	14,8	18,0	14,9
43.	1025	4866	2096	587	288	1,1	0	0	1,8	0	19,4	49,1	7,4	18,9	22,4
44.	985	4385	1992	581	340	0	0	0	0	0	14,9	29,4	11,1	10,8	29,9
45.	1037	4562	2088	628	321	0	0	0	0	0	18,3	19,6	29,5	18,0	7,5
46.	927	3591	2177	538	262	1,1	0	0	1,8	0	12,0	19,6	11,1	12,6	7,5
47.	1057	4631	2402	588	273	0,6	0	0	0,9	0	18,3	88,3	22,1	9,9	22,4
48.	1122	5043	2586	610	265	0	0	0	0	0	13,2	49,1	22,1	9,0	7,5
49.	1114	4562	2494	649	333	0	0	0	0	0	9,7	9,8	33,2	4,5	7,5
50.	1040	4670	2479	540	265	0,6	0	0	0,9	0	20,0	78,5	44,3	12,6	3,7
51.	965	4366	2018	544	344	0,6	0	0	0,9	0	17,2	49,1	29,5	13,5	7,5
52.	803	3502	1321	465	654	0	0	0	0	0	14,3	58,9	14,8	10,8	11,2
1.	882	4366	1601	513	355	0	0	0	0	0	17,7	49,1	33,2	14,4	3,7
2.	1001	5229	1760	596	299	0	0	0	0	0	18,9	58,9	18,4	17,1	11,2
3.	1009	3738	2092	660	314	0	0	0	0	0	22,9	68,7	29,5	19,9	11,2
4.	1125	3954	2564	701	344	0	0	0	0	0	10,3	19,6	11,1	9,9	7,5
5.	1384	4209	3450	818	561	6,9	19,6	14,8	5,4	0	17,2	29,4	22,1	16,2	11,2
6.	1559	4611	4165	910	445	110	98,1	439	56,8	0	13,7	39,2	25,8	9,0	11,2
7.	1821	4876	4660	1176	456	392	559	1443	208	26,2	16,0	49,1	7,4	14,4	18,7
8.	1830	5180	4855	1100	516	456	932	1487	265	22,4	17,2	39,2	40,6	10,8	11,2
9.	1450	4856	3818	826	336	280	471	926	170	7,5	12,6	9,8	11,1	13,5	11,2
10.	1165	4052	2760	725	273	152	245	528	85,7	11,2	9,7	0	25,8	6,3	11,2
11.	1028	3846	2180	610	516	62,9	177	173	37,9	11,2	10,3	9,8	7,4	10,8	11,2
12.	811	3718	1657	462	295	10,9	39,2	29,5	6,3	0	6,3	9,8	7,4	0	29,9
13.	859	3885	1970	464	221	4,6	9,8	11,1	2,7	3,7	7,4	29,4	18,4	2,7	7,5
14.	837	3846	1808	472	221	2,3	0	0	3,6	0	4,6	0	11,1	3,6	3,7
15.	693	3051	1513	383	247	0,6	0	0	0,9	0	4,6	9,8	7,4	3,6	3,7
16.	734	3051	1579	428	262	0	0	0	0	0	5,7	9,8	11,1	2,7	11,2
17.	777	3748	1712	420	179	0,6	0	0	0,9	0	6,3	9,8	14,8	4,5	3,7
18.	537	2512	1251	269	172	0	0	0	0	0	4,0	9,8	14,8	1,8	0
19.	635	3110	1424	345	93	0	0	0	0	0	6,3	9,8	18,4	3,6	3,7
20.	579	2825	1221	306	202	0	0	0	0	0	6,9	29,4	11,1	5,4	0
Videji	1039	4190	2343	602	323	44,9	77,3	153	25,8	2,6	12,8	31,5	18,7	10,3	10,3

SVA Virusoloģijas izmeklējumu laboratorijā tipētie elpošanas ceļu infekciju vīrusi

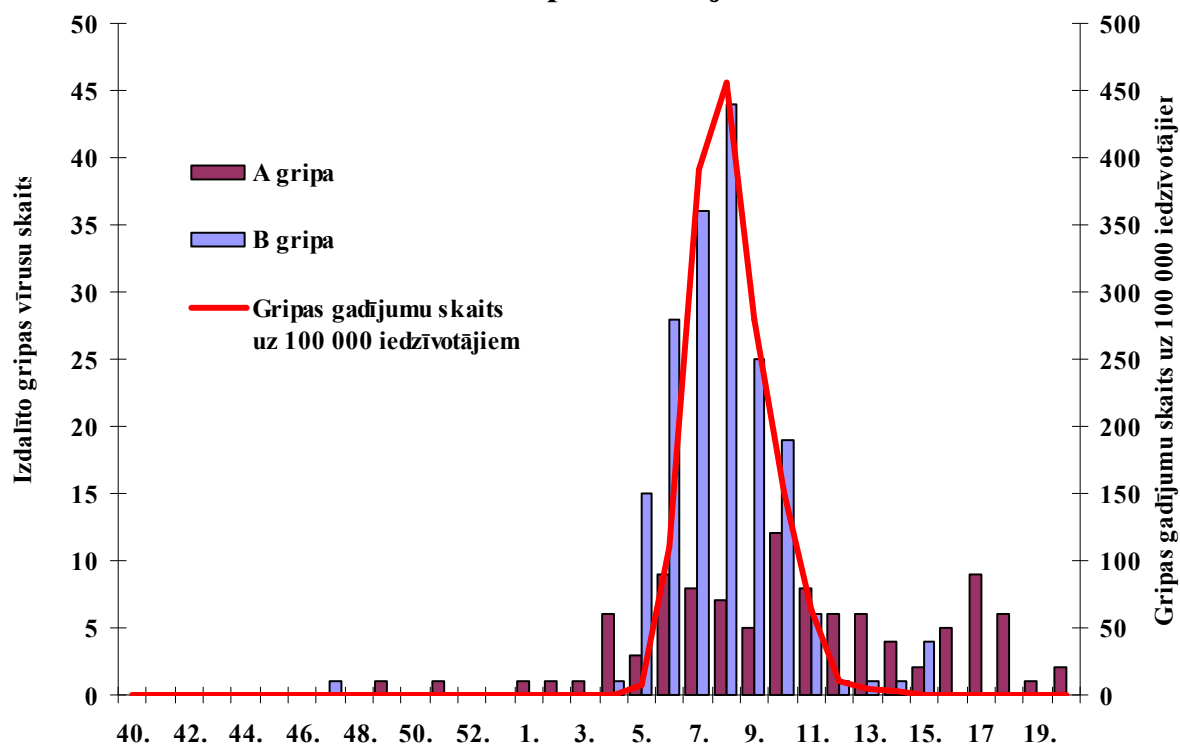
2004.-2005. gada epidēmiskajā sezonā

2005.- 2006.gada epidēmiskajā sezonā

SVA Virusoloģijas izmeklējumu laboratorijā izdalītie gripas vīrusi un saslimstība ar gripu 2005.-2006. epidēmiskajā sezonā

Respiratoro vīrusu cirkulācija 2005. – 2006. gada epidēmiskajā sezonā

Nedēļa	Saņemto klīnisko paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Respiratori sincitiālais vīruss	Adenovīruss	Pozitīvo paraugu skaits	Pozitīvo paraugu īpatsvars,%	t.sk. gripa
40.	79	0	0	4	2	1	3	3	13	16,5	0
41.	89	0	0	4	0	9	1	4	18	20,2	0
42.	95	0	0	10	0	2	1	3	16	16,8	0
43.	117	0	0	2	0	1	2	12	17	14,5	0
44.	96	0	0	6	0	1	4	10	21	21,9	0
45.	97	0	0	1	0	5	7	1	14	14,4	0
46.	88	0	0	0	0	5	4	6	15	17	0
47.	98	0	1	1	1	3	9	9	24	24,5	4,2
48.	88	0	0	0	0	5	10	3	18	20,5	0
49.	116	1	0	2	1	1	12	11	28	24,1	3,6
50.	135	0	0	3	0	1	34	6	44	32,6	0
51.	117	1	0	6	0	0	36	7	50	42,7	2
52.	115	0	0	1	2	1	34	5	43	37,4	0
1.	153	1	0	2	1	1	62	7	74	48,4	1,4
2.	148	1	0	0	2	0	48	6	57	38,5	1,8
3.	106	1	0	1	2	1	25	4	34	32,1	2,9
4.	124	6	1	1	1	1	29	2	41	33,1	17,1
5.	167	3	15	0	1	1	39	3	62	37,1	29
6.	193	9	28	1	2	0	22	2	64	33,2	57,8
7.	222	8	36	1	0	0	25	2	72	32,4	61,1
8.	226	7	44	2	0	1	19	2	75	33,2	68
9.	178	5	25	0	0	0	9	2	41	23	73,2
10.	133	12	19	0	1	0	11	2	45	33,8	68,9
11.	110	8	6	0	1	1	8	2	26	23,6	53,8
12.	98	6	1	0	0	2	3	3	15	15,3	46,7
13.	94	6	1	2	0	0	8	3	20	21,3	35
14.	74	4	1	1	0	0	8	5	19	25,7	26,3
15.	64	2	4	0	0	0	1	0	7	10,9	85,7
16.	92	5	0	0	0	0	1	4	10	10,9	50
17.	99	9	0	0	0	1	1	5	16	16,2	56,3
18.	74	6	0	0	0	0	0	3	9	12,2	66,7
19.	72	1	0	0	0	1	0	1	3	4,2	33,3
20.	67	2	0	0	0	0	0	2	4	6	50
Kopā	3824	104	182	51	17	45	476	140	1015	26,5	28,2

Pirmais laboratoriski apstiprinātais B gripas gadījums tika reģistrēts 2005. gada 47. nedēļā, bet A gripas gadījums - 49. nedēļā. Gripas epidēmiskās sezonas laikā visvairāk tika laboratoriski apstiprināti saslimšanas gadījumi ar B gripu. Epidēmiskās sezonas laikā cirkulēja A(H3N2), A(H1N1) un B gripas vīrusi.

Starp A(H3N2) dominēja *A/California/7/04(H3N2)* līdzīgie serovarianti (73). A(H1N1) vīrusi sezonas laikā tika raksturoti ar *A/NewCaledonia/20/99(H1N1)* līdzīgiem vīrusiem (7), kā arī ar jauno references vīrusu *A/Thessaloniki/24/05(H1N1)* (2) un *A/Hong Kong/4443/05(H1N1)* (6). B gripas vīrusi šīs sezonas laikā tika raksturoti ar *B/Malaysia/2506/004* (135) un *B/Hong Kong/45/05* (16) līdzīgiem serovariantiem.

Dominējošo gripas vīrusu īpatsvars Latvijā un Eiropas valstīs 2005.-2006.gada epidēmiskajā sezonā

	Latvijā		ES valstīs kopā*	
	Skaitis	%	skaitis	%
<i>A/NewCaledonia/20/99(H1N1)</i>	7	3,3	368	18,0
<i>A/California/7/04(H3N2)</i>	73	33,9	296	14,4
<i>B/Malaysia/2506/004</i>	135	62,8	1386	67,6
Kopā:	215	100	2050	100

* Pēc EISS tīkla (*European Influenza surveillance scheme*) – gripas monitoringa darba grupas datiem (<http://www.eiss.org/index.cgi>).

AAEI un gripas monitoringa 2005.-2006. sezonas rezultātu vērtējums

Pēc monitoringā iegūtajiem datiem 2005.-2006. gada epidēmiskajā sezonā monitoringā iesaistītajā populācijā (176883) tika reģistrēti 59934 AAEI, 2593 gripas un 740 pneimonijas gadījumi. Monitoringā iegūto datu ekstrapolācija uz populāciju kopumā liecina, ka Latvijā pagājušajā AAEI un gripas epidēmiskajā sezonā (no 2005.gada 40. nedēļas līdz 2006.gada 20. nedēļai) pēc medicīniskās palīdzības bija vērsušies vismaz 790436 pacienti ar AAEI, 34198 pacienti ar gripu un 9759 pacienti – ar pneimoniju, t.sk. pa vecuma grupām:

	0-4	5-14	15-64	65>	kopā
AAEI	143835	197713	390168	58720	790436
Gripa	2813	12759	17372	1254	34198
Pneimonija	1070	1542	5758	1389	9759

Salīdzinājumā ar 2004. – 2005.gada gripas sezonu, 2005. – 2006.gada gripas sezonā vecuma grupā „65 un vecāki” iedzīvotāji ar gripu un pneimonijām ir slimojuši ievērojami mazāk (attiecīgi par 61,4% un 17,5%), kaut arī kopējā vidējā saslimstība ar AAEI un gripu šajā sezonā bija augstāka. Vidējā saslimstība ar pneimonijām 2005. – 2006.gada gripas sezonā bija par 27% mazāka nekā iepriekšējā sezonā (samazinājums atsevišķās vecuma grupās no 5,3% līdz 44,9%).

Analizējot saslimšanas gadījumus darbospējīgā vecuma cilvēkiem (vecuma grupa 15-64, no tiem atskaitot oficiālo bezdarbnieku skaitu 2005. gadā – 7,5%¹) un pieņemot, ka vidējais saslimšanas ilgums AAEI un gripas gadījumā ir 5 darba dienas, pneimonijas gadījumā – 20 darba dienas, tika aprēķināts, ka iepriekšējā AAEI epidēmiskajā sezonā ir zaudētas 1 991 390 darba dienas (66 380 mēneši). Ņemot vērā, ka vidējā alga valstī 2005.gadā bija Ls 246 (brutto) ¹ mēnesī, minimālie minēto slimību nodarītie ekonomiskie zaudējumi darba kavējumu dēļ iepriekšējā epidēmiskajā sezonā pārsniedz Ls 16 329 480 (t.sk. gripas dēļ Ls 658 788). Faktiskie zaudējumi ir daudz lielāki, jo bieži darba kavējumi ir saistīti arī ar slima bērna kopšanu.

Pēc monitoringa datiem 2005.–2006.gada epidēmiskajā sezonā tika hospitalizēti 585 pacienti ar gripu un 135 - ar gripas komplikācijām, t.sk. gripas pacēluma laikā (no 6. līdz 10. nedēļai) – attiecīgi 443 (76%) pacienti ar gripu un 121 (90%) pacients ar gripas komplikācijām. Lielākais hospitalizēto pacientu skaits gan ar gripu, gan ar tā izraisītajām komplikācijām tika novērots 7. nedēļā (attiecīgi 132 un 79 pacienti).

Pēc Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūras datiem, AAEI, gripas un pneimoniju ārstēšanas izmaksas 2005. - 2006.gada epidēmiskajā sezonā Latvijā kopā bija Ls 5 041 802 (vidēji par 65% mazāk nekā iepriekšējā sezonā), t.sk.:

Slimības nosaukums	Ambulatoro pakalpojumu izmaksas, Ls	Stacionāro pakalpojumu izmaksas, Ls	Kopā, Ls
Akūtas augšējo elpceļu infekcijas (J00 - J06.9)	2 000 462	1 076 874	3 077 336
Gripa (J10 – J11.8)	63 165	77 740	140 905
Pneimonijas (J12 - J18.9)	144 408	1 679 153	1 823 561
Kopā	2 208 035	2 833 767	5 041 802

Valsts apmaksāta pretgripas vakcinācijas kampaņa 2005.-2006. gadā *Rezultāti un secinājumi*

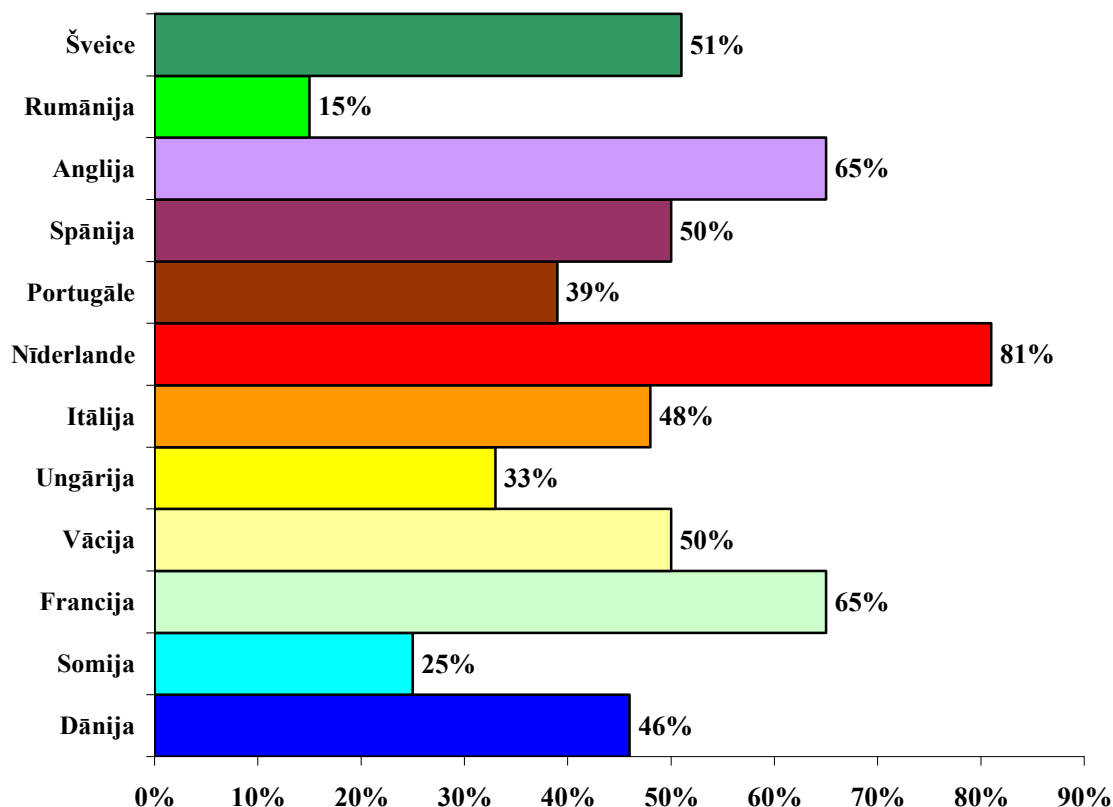
Pamatojums

1. 56. Pasaules Veselības Asamblejas 2003.gada 28.maija rezolūcija (WHA 56.19)
 - “Valstis, kur eksistē nacionālā gripas vakcinācijas politika, tiek aicinātas izveidot un ieviest stratēģiju, lai palielinātu riska grupu iedzīvotāju vakcinācijas īpatsvaru”.

¹ Centrālās statistikas pārvaldes dati: www.csb.lv

- “Stratēģijas mērķim jābūt vismaz 50% vakcinētu vecāka gadagājuma cilvēku līdz 2006.gadam un 75% līdz 2010.gadam”.

**Imunizācijas līmenis cilvēkiem vecumā > 60 un 65 gadiem
2000./2001.g. gripas sezonas laikā**

2. Atbilstoši Pasaules Veselības organizācijas (PVO) rekomendācijām, pret gripu ieteicams vakcinēt:

- Vecākā gadagājuma cilvēkus (65 gadi un vecāki)
- Pieaugušos un bērnus (vecākus par 6 mēnešiem), kuriem ir palielināts gripas izraisītu komplikāciju risks viņu pamatslimības dēļ - veselības indikācijas:
 - hroniskas plaušu slimības – bronhiālā astma, cistiskā fibroze, hronisks bronhīts u.c.;
 - hroniskas kardiovaskulāras slimības, neatkarīgi no to cēloņa;
 - hroniskas metaboliskas slimības, t.sk., *diabetes mellitus*;
 - hroniskas nieru slimības, nieru mazspēja;
 - imūndeficīts;
 - imūnsupresīva terapija (lielas kortikosteroīdu devas, terapija ar citostatikiem, radioterapija),
 - ilgstoša terapija ar *Ac.acetylsalicylici* personām vecumā līdz 18 gadiem Reja sindroma attīstības novēršanai.

Galvenie uzdevumi

1. Paaugstināt riska grupu imunitātes līmeni pret gripu, lai novērstu komplikāciju risku.
2. Sniegt daudzpusēju informāciju sabiedrībai par iespēju izvairīties no saslimšanas ar gripu.
3. Palielināt katra indivīda ieinteresētību savas veselības saglabāšanā, pievēršot uzmanību personīgai higiēnai, veselīgam uzturam, fiziskām aktivitātēm, un arī vakcinācijai.

Norise

1. posmā pret gripu tika vakcinēti:

- vecākā gadagājuma cilvēki (65 gadi un vecāki);
- bērni līdz 7 gadu vecumam;
- īpaši definētās riska grupas (ārstniecības iestāžu darbinieki, valsts policija, VUGD u.c.);

2. posmā pret gripu tika vakcinētas citas iedzīvotāju grupas ar paaugstinātu risku (personas ar hroniskām slimībām).

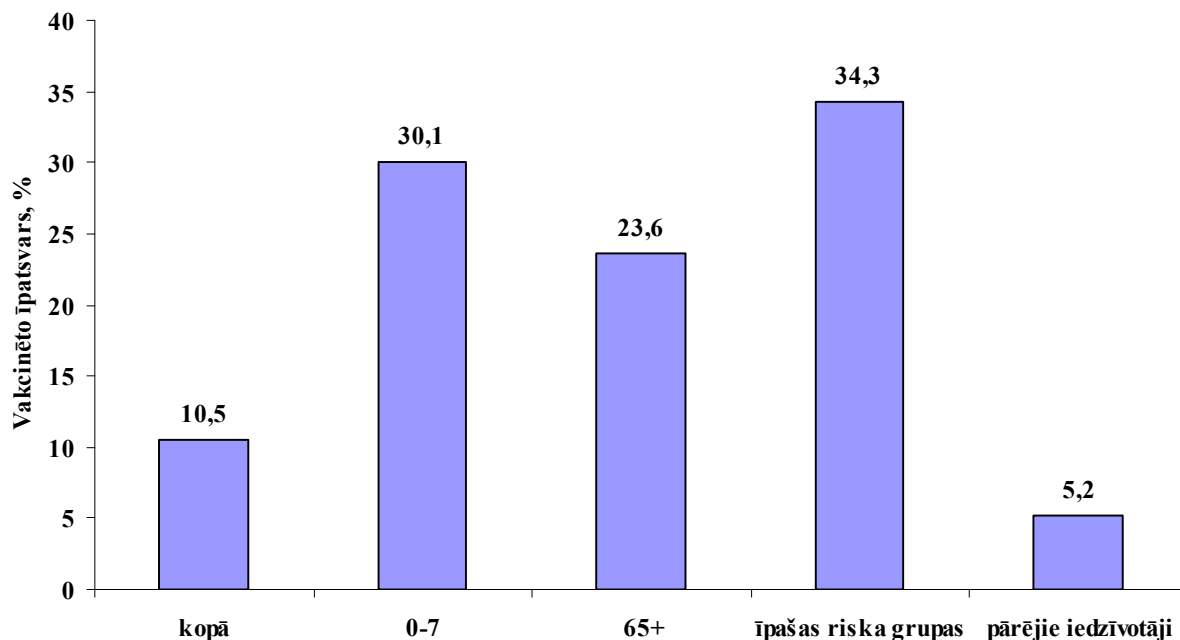
Informācijas kampaņa

- Lai informētu plašu iedzīvotāju loku par iespēju bezmaksas vakcinēties pret gripu, SVA īsā laikā organizēja informācijas kampaņu divās valodās 35 reģionālajos laikrakstos, 8 nacionālajos laikrakstos, Latvijas radio un Latvijas TV, 9 reģionālajās TV.
- Par iespēju izmantot bezmaksas vakcināciju iedzīvotāji tika informēti ne mazāk kā **570** reizes (informācijas vienības) kampaņas ietvaros.
- Kopējā kampaņas auditorija 478 000 cilvēki ne mazāk kā 24 Latvijas rajonos.
- VOAVA darbinieki pa bezmaksas telefonu sniedza atbildes uz iedzīvotāju jautājumiem (tika pagarināts darba laiks).
- Kampaņas laikā iedzīvotāji tika nodrošināti ne tikai ar informāciju par gripas vakcinācijas iespējām, bet arī par citiem gripas profilakses pasākumiem, akūto augšējo elpceļu slimību profilaksi, putnu gripu, gripas pandēmijas jautājumiem.

Rezultāti

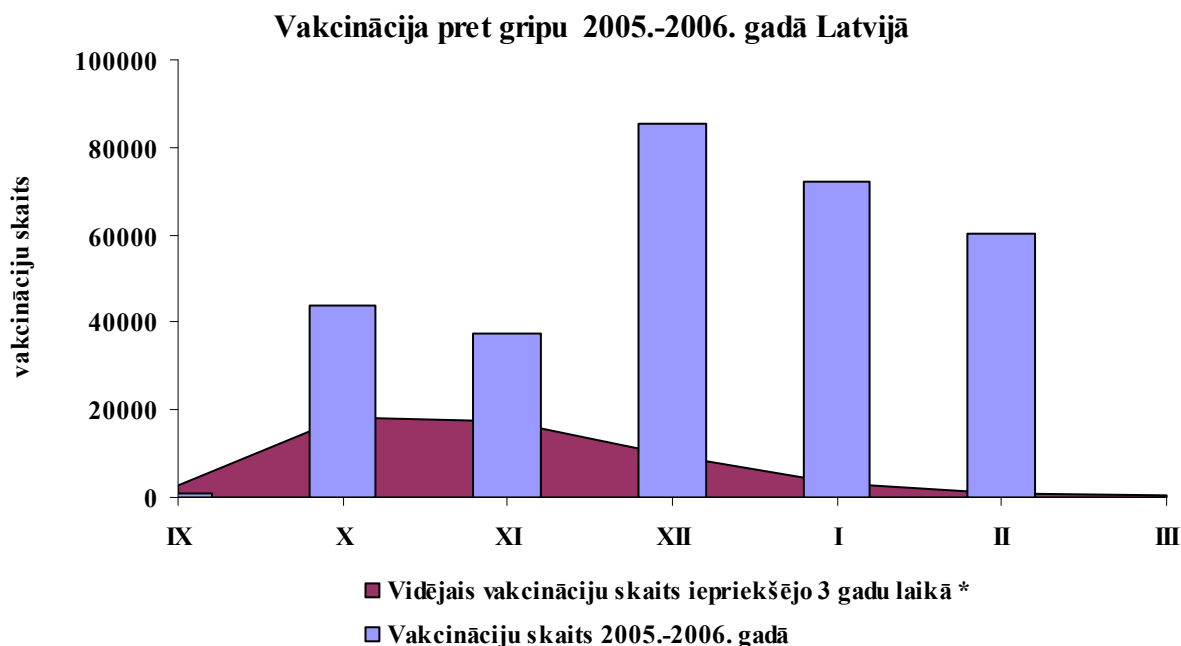
Vakcinācijas laikā izlietas 242 179 pretgripas vakcīnas devas, sasniedzot vidējo vakcinācijas aptveri 10,5%, bet īpašās iedzīvotāju riska grupās no 23,6% līdz 34,3%.

**Pret gripu vakcinēto personu īpatsvars atsevišķās iedzīvotāju grupās
(no kopējā iedzīvotāju skaita attiecīgajā grupā)**

Vakcinācijas kampaņas pozitīvie aspekti

- Pirmo reizi Latvijas iedzīvotājiem tika nodrošināta iespēja vakcinēties pret gripu par valsts budžeta līdzekļiem.
- Latvijā sasniegts līdz šim augstākais imunizācijas līmenis pret gripu riska grupā - īsā laika periodā nodrošināta iedzīvotāju visaptveroša vakcinācija pret gripu.
- Tika nodrošināts veiksmīgs kampaņas menedžments.
- Kampaņa pierādīja vakcīnu sadales un uzskaites sistēmas augsto efektivitāti:
 - visīsākajā laikā vakcinācijas iestādes visā Latvijas teritorijā tika apgādātas ar pretgripas vakcīnām;
 - nodrošināts vakcīnu izlietojuma monitorings.
- Kampaņa parādīja, ka pašreizējais vakcīnu sadales mehānisms veiksmīgi var tikt izmantots vakcīnu sadalē sabiedrības veselības ārkārtējās situācijās (piem., baku uzliesmojuma gadījumā).
- Vakcinācijas laikā iegūta vērtīga pieredze un ievērojami uzlabota sadarbība starp institūcijām.
- Nav pieļauti vakcīnu zudumi.
- Nodrošināta efektīva, nepārtraukta, elastīga vakcinācijas kampaņas pārraudzība un vadība.
- Kampaņas rezultātā tika apzināta veselības aprūpes resursu kapacitāte un speciālistu spēja strādāt saspringtā režīmā.

Pasaules Veselības organizācijas pētījumi par inaktivētās pretgripas vakcīnas efektivitāti

Pēc World Health Organization „Recommended composition of influenza virus vaccines for use in the 2006-2007 influenza season”

Ar trivalento pretgripas vakcīnu (*A/New Caledonia/20/99(H1N1)*, *A/New York/55/2004(H3N2)* un *B/Shanghai/363/2002*) vakcinēto cilvēku asins sērumos tika noteiktas vīrusus neitralizējošās antivielas (anti-HA). Vienlaicīgi noteica arī pēcvakcinācijas krustenisko antivielu veidošanos pret cirkulācijā esošajiem aktuālajiem gripas vīrusiem.

Vakcīnas sastāvā iekļautais *A/New Caledonia/20/99 (H1N1)* vīrusa antigēns stimulēja postimunizācijas specifisko anti-HA antivielu veidošanos (titros ≥ 40) 55% bērnu, 75% pieaugušo un 62% vakcinēto veco ļaužu. Sintezēto antivielu daudzumi pret vakcīnas un aktuālo vīrusu bija ekvivalenti visās vecuma grupās.

Vakcīnas, kas saturēja *A/New York/55/2004 (H3N2)* antigēnu, stimulēja specifisko postimunizācijas antivielu veidošanos (titros ≥ 40) 86% bērnu, 79% pieaugušo un 77% veco cilvēku. Pieaugušo un veco cilvēku grupās antivielu daudzums pret vīrusa vakcīnas variantu un aktuālajiem cirkulācijā esošajiem vīrusiem bija analogs, bet bērnu grupā tikai 55% vakcinēto veidojās imunitāte pret aktuālajiem gripas vīrusa variantiem. Jāatzīmē, ka pret cirkulācijā esošajiem *A/Wisconsin/67/2005*-līdzīgajiem vīrusiem antivielu daudzums bija ievērojami zemāks: bērniem par 55%, pieaugušajiem par 42%, veciem cilvēkiem par 43% nekā pret vakcīnas sastāvā ietverto gripas vīrusa variantu.

Vakcīnas, kas saturēja *B/Shanghai/363/2002* vīrusam līdzīgo antigēnu stimulēja atbilstošu specifisko antivielu veidošanos 56% bērnu, 74% pieaugušo, 73% vakcinēto veco cilvēku. Tomēr pietiekoši antivielu daudzumi pret cirkulējošiem *B/Shanghai/363/2002* līdzīgajiem vīrusa variantiem bērnu grupā bija tikai 36% vakcinēto. Pret cirkulējošiem *B/Malaysia/2506/2004* (*B/Victoria/2/87* celms) vīrusa variantiem pēcvakcinācijas krusteniskā antivielu veidošanās bija vāja: bērniem tikai 4%, pieaugušajiem – 39%, veciem cilvēkiem – 44%. Vidējie pēcvakcinācijas antivielu titri pret *B/Malaysia/2506/2004* līdzīgajiem vīrusiem bija par 85% zemāka bērniem, par 64% pieaugušo grupā un par 49% veciem cilvēkiem, salīdzinot ar vakcīnas sastāvā iekļautā B tipa gripas vīrusa variantu.

Pasaules Veselības organizācijas rekomendētais gripas vakcīnas vīrusa sastāvs 2006.-2007.gada epidēmiskai sezonai

Pēc World Health Organization „Recommended composition of influenza virus vaccines for use in the 2006-2007 influenza season”

Laika posmā no 2005.gada oktobra līdz 2006.gada janvārim lielākā pasaules valstu daļā cirkulēja A(H1N1), A(H3N2) un B gripas vīrusi. Par A(H1N2) vīrusa cirkulāciju netika ziņots.

Daudzās valstīs A(H1N1) gripas vīrusi tika izolēti sporadiskās saslimšanas gadījumos; tikai viena valsts ziņoja par uzliesmojumu. Hemaglutinācijas inhibīcijas (HI) testos lielākā izolātu daļa pēc antigēnā sastāva bija līdzīga *A/New Caledonia/20/99* vīrusam. Iepriekšējās sezonas vakcīnas sastāvā esošais *A/New Caledonia/20/99* antigēns stimulēja anti-HA antivielu veidošanos, kuru titri bija līdzīgi gan pret nesen cirkulējošo A(H1N1) vīrusu, gan pret vakcīnas vīrusu.

A(H3N2) gripas vīrusi dažās valstīs izraisīja uzliesmojumus. Vairums nesen cirkulējošo izolātu bija līdzīgi *A/California/7/2004* vīrusam, bet lielāka daļa no pēdējiem izolētiem vīrusiem ir vairāk radniecīgi *A/Wisconsin/67/2005* vīrusam. Iepriekšējās sezonas vakcīnas sastāvā esošais *A/New York/55/2004* antigēns stimulēja anti-HA antivielu veidošanos pret *A/Wisconsin/67/2005*-līdzīgu vīrusu, kuras bija zemākos titros nekā pret vakcīnas vīrusu.

Par uzliesmojumiem, kurus izraisīja B gripas vīruss netika ziņots, kaut gan vairākas valstis ziņoja par B gripas vīrusu izplatību (zemā līmenī). Vairums neseno izolātu antigēnā raksturojuma ziņā bija līdzīgi *B/Malaysia/2506/2004* vīrusam. Vakcīnas sastāvā esošais *B/Shanghai/363/2002*-līdzīgs antigēns stimulēja anti-HA antivielu veidošanos, kuru titri bija līdzīgi pret nesen cirkulējošo *B/Shanghai/363/2002*-līdzīgo vīrusu titriem, bet zemāki nekā pret *B/Malaysia/2506/2004*-līdzīgiem vīrusiem.

Rekomendējamā vakcīna 2006.-2007. gada sezonā:
(ziemeļu puslodē ziemā)

- *A/New Caledonia/20/99 (H1N1)*-līdzīgs vīruss
- *A/Wisconsin/67/2005 (H3N2)* – līdzīgs vīruss^a
- *B/Malaysia/2506/2004*-līdzīgs vīruss^b

Iespējamie vakcīnas komponenti:

^a *A/Wisconsin/67/2005 (H3N2)* un *A/Hiroshima/52/2005*

^b *B/Malaysia/2506/2004* vīruss un *B/Ohio/1/2005*

Vairums iedzīvotāju bija inficējušies ar A(H1N1), A(H3N2) un B gripa vīrusiem. Līdz ar to viena deva inaktivētās gripas vakcīnas varētu būt pietiekami imunogēna visu vecuma grupu personām, izņemot bērnus. Bērniem, kuri iepriekš nav bijuši vakcināti pret gripu, būtu jāsaņem 2 inaktivētās vakcīnas devas ar vismaz 4 nedēļu intervālu.

Materiālu sagatavoja: SVA Infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības daļas epidemioloģes L.Savrasova un R.Nikiforova, daļas vadītāja vietniece I.Lucenko, daļas vadītājs J.Perevoščikovs, Virusoloģijas izmeklējumu laboratorijas Vīrusu cirkulācijas novērošanas sektora vadītāja N.Zamjatina, Virusoloģijas izmeklējumu laboratorijas vadītāja V.Ī.Kalniņa.

Materiālā izmantoti Pasaules Veselības organizācijas un Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūras dati.

Materiāla pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz SVA ir obligāta.

Katrs jaunais Epidemioloģijas biļetena numurs regulāri tiek ievietots SVA mājas lapā:
<http://www.sva.lv>